

LØTEN OG VANG BEITELAG SA
c/o Ingeborg M. Hoelstad Hellem
Bjørntomten nedre Kallerudvegen 144
2324 VANG PÅ HEDMARKEN

Trondheim, 13.05.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5636

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i deler av rovviltregion 5

Vi viser til søknad datert 12. mai 2022 om å felle brunbjørn i Hamar kommune, og til dialog med Ringsaker kommune våren 2022.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden om å felle brunbjørn i region 5.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingene ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltneemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i region 5

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for regionen: 3

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ungekull. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata (NINA rapport 2125) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. I Innlandet fylke ble det påvist 41 hannbjørner og 25 binner i 2021, i tillegg var der en hann som ble registrert både i Innlandet og Trøndelag. Av de registrerte bjørnene ble fem hanndyr avlivet, fire ved skadefelling og en i nødverge.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ungekull i 2021 i Norge hvorav 3,6 i region 5.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 5

Totalt er det påvist at bjørn har forårsaket 46 skader på sau og lam i region 5 i 2021, samt 3 geiter og en tamrein. Områder med større cluster av påviste skader, er sammenfallende med områder der det ble felt bjørn på skadefelling i beitesesongen. Ingen av de påviste skadene på bufe av bjørn i 2021 var i kommunene Hamar, Løten, Ringsaker, Elverum eller Åmot.

Statsforvalteren i Innlandet utbetalte i 2021 erstatninger for 214 sau og 189 lam som tapt til brunbjørn til beitebrukere i region 5. Statsforvalteren har gitt erstatning for tap av i alt 40 sau/lam som sannsynlig tapt til bjørn, til beitebrukere i de fem over nevnte kommunene.

Bakgrunn for søknaden

Bakgrunnen for søknaden er en bekreftet observasjon av bjørn i Hamar kommune. Beitelaget viset til at det er kort tid til planlagt slipp av både sau og storfe i området der bjørnen er observert. Beitelaget anser skadepotensialet som stor, og viser til at det er stor tetthet av beitedyr i området og nærliggende områder til der bjørnen er observert.

Miljødirektoratets vurderinger

Den geografisk differensierte forvaltningen innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder, er et viktig prinsipp i regelverket og rovviltforvaltningen. Prinsippet skal ivareta både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer.

For rovviltregion 5 er målet 3 årlige ungekull av bjørn, og bestandsmålet ble oppnådd for regionen i 2021. Terskelen for bruk av skadefelling i området det er søkt om felling vil derfor ligge

lavere enn i rovviltregioner som ikke har oppnådd bestandsmålet. Det er likevel ikke slik at det er krav om at det ikke skal finnes bjørn utenfor prioriterte bjørneområder.

Det er et politisk mål at reguleringen av rovviltbestandenes vekst og utbredelse i størst mulig grad skjer igjennom lisensfelling. Rovviltnemnda i rovviltregion 5 vedtok, 16. april 2021, en kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn i 2021. Kvoten ble satt til tre dyr, som kunne felles på betinget skadefelling i perioden fra og med 1. juni 2021, videre kunne eventuelt gjenværende kvote 21. august, bli tilgjengelig for lisensfelling. Tre bjørner ble felt på skadefelling i Tolga, Os og Nord-Odal kommuner etter vedtak om iverksetting av skadefelling fra Statsforvalteren i Innlandet. Den siste av disse bjørnene ble felt 3. august, og det ble følgelig ingen lisensfelling i region 5 i 2021, og følgelig var det heller ingen gjenværende kvote etter endt lisensfelling av bjørn for regionen høsten 2021. Rovviltnemnda utvidet den betingede skadefellingskvoten i vedtak 11. august 2021 og ytterligere en bjørn ble felt på skadefelling i Os kommune 1. september 2021.

Rovviltnemnda har 2. mai 2022 på nytt fattet vedtak om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av bjørn i regionen for sesongen 2022. Kvoten er i år satt til fem dyr.

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises tatt av bjørn, og at skadene ser ut til å kunne fortsette. Dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. Fellingstillatelsene på bjørn i region 5, som ble iverksatt i 2021, ble alle gitt etter at det var påvist skader av bjørn.

Søknaden om skadefelling fra beitelaget er begrunnet ut fra forebyggende hensyn med henvisning til skadepotensialet som bjørn har ved å oppholde seg i områdene der den nå er observert. Slik denne situasjonen er per i dag, er det ikke påviste skader på bufe i området. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. De mulige skadene må i så fall kunne oppstå innen en viss nærhet i tid.

Det var ikke registrert skader av bjørn i området i 2020 eller 2021, men lenger tilbake i tid har det vært noen år med skader fra bjørn i området. Statsforvalteren har erstattet noen dyr som sannsynlig drept av bjørn til beitebrukere i området i 2021. Vi har forståelse for at dere er bekymret for faren for tap av sau til brunbjørn i den kommende beitesesongen. Men det er på det nåværende tidspunkt usikkert om det observerte individet vil oppholde seg i områdene der det nå er observert bjørn kommende beitesommer. Det er ikke påvist skader av bjørn i området, verken i år eller i 2021. Og vi finner derfor ikke grunnlag for å iverksette skadefelling, kun basert på potensialet for fremtidig skader.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau i området
- den geografiske differensierte forvaltningen

- den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn

Vår vurdering er at det ikke er grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i det aktuelle området på nåværende tidspunkt.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
HAMAR KOMMUNE	Postboks 4063	2306	HAMAR
LØTEN KOMMUNE	Postboks 113	2341	LØTEN
ÅMOT KOMMUNE	Postboks 65	2451	RENA
ELVERUM KOMMUNE	Postboks 403	2418	ELVERUM
RINGSAKER KOMMUNE	Postboks 13	2381	BRUMUNDDAL